

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Costa del Penjat
Alçada: 505

Coordenades:

Latitud: 41.71256
Longitud: 1.9297
UTM Est (X): 410962
UTM Nord (Y): 4618416

Classificació

Número de fitxa: 08182 - 58
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle: XIX
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Malgrat la seva bona aparença, la coberta està totalment desprotegida amb un moviment estructural general que ha provocat un lleuger bombament d'una de les façanes. La llosa de tancament porta la marca d'unes inicials realitzades amb esprai de color vermell.

Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08181A006000050000OB
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dv., 29/07/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada a sota del claper que hi ha al capdamunt de la Bassa dels Tres Colls. Està envoltada de brolla de romaní, pi blanc (*Pinus halepensis*) i ginebró (*Juniperus communis*). És de planta quadrada, parcialment excavada a la roca i mesura tres metres de costat (mides preses a l'exterior). L'interior mesura 1,40 per 2,15 metres respectivament. La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb la clau de volta visible (hi entra la claror i l'aigua de pluja). El cobriment exterior característic amb terra lligada amb pedruscall gairebé és inexistent, i en conseqüència ha anat perdent el voladís de llosa plana que la protegeix de les filtracions d'aigua cap a l'interior. El gruix dels murs és de 60 cm. Els brancals o muntants són verticals amb una sola llinda plana. La porta d'entrada està desplaçada cap a l'esquerra en referència al centre de la façana; mesura 1,15 metres d'alçada per 0,50 metres d'amplada. La barraca està orientada al sud.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3054.

Aquest indret rep el nom de Bassa dels Tres Colls degut a una bassa que encara es conserva, situada a la confluència dels camins, excavada parcialment a la roca, creant un lleuger pendent perquè l'aigua no marxi.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

